

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 782. An, quando & quomodo sibi succedant conjuges.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

ascendentium. Qui tamen etiam in feudis non succedunt. *c. unic. 2. feud. 26.* sed neque in allodialibus sibi succedunt, si adoptati ab extraneo cit. *l. penult. §. 1. Lauterb. l. c.* verum de adoptivis sine distinctione id negat Reiffenst. *num. 48.* citans Schneid. *L. 3. tit. 1. de test. ord. succed. n. 41.*

6. Resp. Sextò: fratres illegitimi seu naturales tantùm, ut & spurii ex eodem patre sed diversis matribus nati, sibi invicem non succedunt. Covar. *de matrim. p. 2. c. 8. §. 5. n. 26.* Schneid. *l. c. n. 42.* Lauterb. *§. 40.* Engels *h. l. n. 13.* Reiffenst. *n. 49.* juxta *novell. 89. c. 4. l. si spurii. ff. unde cognat.* Neque etiam succedunt fratribus legitimè natis aut legitimatis; neque hi illis; cum successio hæc sit reciproca, ita ut legitimus succedere nequeat illegitimo in casu, ubi hic succedere nequit legitimo. Covar. *in epitom. success. in fin. arg. cit. novel. 89. c. 4.* Fratres tamen hujusmodi illegitimi uterini, seu ex eadem matre nati, non tantùm sibi invicem, sed etiam fratribus legitimis uterinis succedunt, & hi vice versa illis. *l. si spurii. L. 2. ff. unde cognat. §. 4. Inst. de success. cogn. novel. 118. c. 3. in fin.* Covar. *de matrim. l. c.* Schneid. *l. c. n. 44.* Reiffenst. *n. 50.* Lauterb. *l. c.* Qui tamen hanc addit limitationem: ut si concurrat frater defuncti germanus, hic cum exclusione aliorum sit præferendus per *cit. novel. 118. c. 3.* & quòd mater etiam naturalis à successione fratris excludatur, per *eand. novel. c. 2.* uti & Jure Wurtenb. frater naturalis tantùm eosdem parentes habens excludat uterinum. De cætero nati ex damnato concubitu collaterales nec sibi succedunt invicem, nec legitimis, nec hi illis, sive alias sint ex linea paterna, sive ex materna. *Novel. 74. c. fin. novel. 89. c. fin.* Covar. *l. c.* Schneid. *n. 47.* Fachin. *L. 6. c. 10.* Lauterb. *l. c.* Reiffenst. *n. 51.* contra de Ubald. *de success. ab intest. p. 3. col. 4.* Curtium Jun. *conf. 123.* & alios apud Covar.

Quæst. 782. An & quando & quomodo sibi succedant conjuges?

1. Resp. primò: ubi defunctus nec ascendentes, nec descendentes, nec collaterales sanguine junctos reliquit, succedit conjux superstes, sive uxor, sive maritus, excluso Fisco juxta clarum textum. *l. unic. c. unde vir & uxor.* cum sint utriusque fortunæ casuum participes, ut dicitur *L. 22. §. ff. solut. matrim.* nisi in contrarium adsint pacta dotalia, vel statuta, aut consuetudines locorum. Idque etiam si matrimonium non fuerit consummatum; cum matrimonium, non concubitus sed consensus faciat. *l. nuptias. de R. 7.* & si quò ad effectum successione requireretur consensio talami, per hanc tamen non intelligi copulam carnalem, post Besold. Carpzov. Boër. Harpr. ait Lauterb. *l. c. §. 45.* Porrò hæc successio restringitur ad solos conjuges cum exclusione quorumcunque affinium; cum jure affinitatis nulla admittatur successio juxta *L. 7. c. communia de success.* unde socer non succedit Genero Barry. *de success. L. 18. tit. 4. n. 10.* Kohl. *de success. conjug. p. 1. n. 45.* Lauterb. *l. c. n. 42.* sed neque extenditur ad sponfos de futuro. Lugo *cit. d. 24. n. 192.* vide de hoc Lauterb. *§. 45.*

2. Resp. Secundò: ut verò locum habeat hæc successio (intellige in omnia bona defuncti conjugis) requiritur primò, ut nulli sint cognati. Nam si maritus defunctus dives reliquit liberos vel alios cognatos sanguine junctos & uxorem indotatam & pauperem, uxor ab intestato capit quartam hereditatis partem, si non sint plures quàm tres liberi, si plures

sint, succedit cum illis in capita, seu accipit tantam portionem, quantum qualibet proles legitima. Uti etiam succedit in quartam partem cum lateralibus, ubi hi succedant defuncti nullos ascendentes aut descendentes relinquenti, cum hoc discrimine, ut, si uxor cum liberis mariti succedit, habeat tantùm usum fructum portionis sibi debitæ ad dies vitæ, reservata proprietate liberis. Succedens verò cum lateralibus, etiam proprietatem suæ portionis retineat; in quam tamen etiam partem computanda, quæ ei à marito legata vel donata de Lugo *l. c. n. 193.* Reiffenst. *n. 35.* Lauterb. *§. 46.* addens, hanc portionem ex speciali legis beneficio uxori debitam ex bonis conjugis defuncti are alieno deducto, nec per testamentum nec per aliam dispositionem auferri aut minui posse, pro quo citat. Gratian. *discept. for. Tom. 1. c. 120. n. 34.* Carpz. *p. 3. c. 7. d. 4. §. 8.* Ludvvel. *de ult. vol. p. 1. c. 4.* Et hæc juxta ea, quæ de his omnibus expressè statuuntur. *Auth. præterea. c. unde vir & uxor juncta novel. 117. c. 5. §. novel. 53. c. fin.* ex ea ratione, ut uxor in opprobrium mariti defuncti mendicare, aut aliàs secundum statum suum indecenter vivere non cogatur. Si verò uxor marito dotem attulit, eamque soluto matrimonio repetit juxta *c. fin. de donat. inter virum & uxorem,* nihil ei debetur ex bonis mariti, nisi dos illa ita modica sit, ut ad sustentationem insufficientis, ut cum Schneid. *l. c. n. 17.* Reiffenst. *n. 57.* uti etiam ei ex bonis mariti nihil debetur, etiam si dotem non attulerit, si tamen aliunde media sufficientia habeat; quia ad accipiendum quid ex illis bonis requiritur, ut sit pauper, juxta quòd expressè dicitur *cit. auth. præterea & novel. 53. c. fin.* qualis nam sit, arbitrandum Judici relinquuntur per *gl. in cit. auth. præterea. V. locuples.* Idem, quòd in hoc puncto & circumstantiis dictum de uxore, dicendum quoque de marito; ita ut & hic pauper succedat in quartam vel virilem partem cum filiis. Ut juxta *cit. auth. præterea.* loquentem indistinctè de utroque conjugum, & *novel. 53. c. 6.* expressè tradentem hanc sententiam, tenent *gl. in auth. præterea.* Schneid. *l. c.* Engels. *h. t. n. 15.* & dd. communiter apud Reiffenst. *n. 58.* qui tamen bene dicit huic sententiæ gravem obmoveri difficultatem ex constitutionibus novissimis *novelle 117. c. 5. in fin.* dum ibi dicitur: virum enim talibus casibus quartam secundum priorem nostram legem ex substantia mulieris accipere omnibus modis prohibemus.

3. Secundò requiritur tam ut uxor in totam hereditatem, quàm in dictam partem aut portionem virilem succedat, non tantùm, ut matrimonium sit justum seu legitimum, & ut inquit Lauterb. *§. 42.* duret mortis tempore (quousque juxta Catholicos non potest non durare quòd ad vinculum) sed etiam, ut tempore mortis non fuerit inter eam & maritum divortium quòd ad habitationem vel torum. *l. unic. ff. unde vir & uxor.* ex ea ratione, quòd causa hujus successione sit illa individua conjunctio maris & femine societas, quæ cessante, cessat etiam successio illa juxta *c. cessante de appell. Pirh. h. t. n. 24.* Reiffenst. *n. 53.* Non obstant tamen, quòd divortium illud præcesserit, modò tempore mortis sint reconciliati, ut de Lugo *n. 192.* cum Vasq. *l. c. §. 3. du. 2. n. 62.* Quin etiam conjugem superstitem adhuc succedere posse, si ipse non dederit causam divortii, censent nonnulli. Pirh. *l. c.* Zoëf. *in ff. unde vir & uxor. n. 3.* & ita à contrario tenent Lauterb. *§. 44.* Besold. *p. 5. conf. 250.* Richt. &c. dum docent, non esse locum successioni, si conjux dolo vel culpa suâ dedit causam separationi quòd ad torum. Si verò separatio

paratio illa quò ad torum fiat citra odium pari contentu utriusque, & animo fervandi virginitatem vel continentiam ex motivo honesto, dubium non est, per hoc non impediri successionem.

4. Resp. Tertio: De cetero plura sunt, quæ illam successionem impediunt. Primum, si conjux superstes defuncto causam mortis præbuit. V. G. conjugem occidendo, etiam si in adulterio deprehensam; quia non habuit jus illam occidendi. Non obstantem *L. 3. §. 3. ff. ad SC. Syllan.* dicente, in hoc si ignoscendum marito; cum id restringendum ad pœnam ordinariam. *L. Corn. ita Coler. p. 2. decis. 286. n. 27.* Struv. *de vindict. privat. c. 8. §. 1.* Lauterb. *L. 4. §. 4.* Vel etiam, licet maritus violentas manus non injecerit, struxerit tamen vitæ uxoris insidias, vel ei alimenta, id est, ad vitam necessaria denegaverit; cum talis necare dicatur *L. 4. ff. de agnosc. & alend. liber.* Vel ei decumbenti medicamenta non procuravit, vel de medico non prospexit (intellige, ubi potuit) ac ita mortem acceleravit. Secundo, si adulterii accusavit, nec obtinuerit. Tertio, si malitiosè deseruit. De quibus omnibus vide Lauterb. *l. c.* qui etiam addit: si mortem conjugis non vindicavit. pro quo citat. *L. 27. de jur. fisci & §. 44.* si intra annum luctus ad secunda vota transiit, citans pro hoc *L. 1. & 2. c. de secund. nups.*

5. Dixi in Resp. 1. nisi in contrarium sint pacta dotalia vel statuta, aut consuetudines locorum speciales. siquidem quò ad successionem conjugum ab intestato dispositioni Juris civilis hodieum ferè ubique locorum derogatum est; cum conjuges plerumq; circa successionem pactis dotalibus aliisque dispositionibus & conventionibus sibi prospiciant. Carpz. *7. F. p. 2. c. 43. d. 2.* Mynl. *cent. 2. obs. 33.* Gail. *l. 2. obs. 117.* Lauterb. *l. c. §. 49.* Et quamvis pacta etiam dotalia futuræ successionis aliàs sint invalida de jure. *L. pactum. c. de pactis. L. hereditas. c. de pactis convent. junctâ L. stipulatio ff. de V. O.* consuetudine tamen ubique, saltem in Imperio Ramano, recepta valent, & observari debent. Arg. *c. fin. de consuet.* Deficientibus verò istiusmodi pactis, recurrendum ad jura provincialia & statuta localia, quæ circa successionem conjugum sunt diversissima, ut videre est apud Lauterb. *cu. §. 49. & seq.* Et si neque ea quicquam disponant de successione conjugum, deveniendum tandem ad Jus Justinianeum seu commune, ut Lauterb. *l. c.* Ubi tamen ad statuta localia recurrendum, illud hic circa successiones, non tantum conjugum, sed in genere observandum; quòd si defunctus in alio loco mortuus, in alio loco domicilium, in alio loco bona sita habet, jura & statuta loci non observari in successione legitima, nisi quis simul ibi domicilium perpetuæ habitationis & bona sita habeat. *l. 7. c. de incol. l. 27. §. 2. ff. ad municip.* cum mors regulariter neque personam, neque bona subiciat jurisdictioni illius loci. Carpz. *7. F. p. 3. c. 12. d. 13. n. 4. & respons. l. 6. resp. 38.* Lauterb. *§. 52.* exemplificans hoc ipsum in studio mortuo in universitate aliqua, cujus hereditas legitima, imò nec mobilia, quæ secum habet, deferuntur heredibus secundum jura illius loci, sed loci, in quo domicilium civiliter seu stabile, vel bona habet idemque dicit de marito. Distinguit tamen *§. 53.* inter bona mobilia & immobilia, ita ut quòd ad illa fiat successio secundum jura & statuta illius loci in quo domicilium habuit, etiam si ea bona extra illud territorium alibi reperiantur; eò quòd illa bona mobilia eo in loco, quo solum temporis gratiâ translata, civiliter existere non videantur; sed paterfamilias ea destinare creditur ad locum domicilii, ut ibi ejus familie deserviant, adeo

R. P. *Lewr. Jur. Can. Lib. III.*

que in eo loco civiliter esse ejusque jurisdictioni subesse censeantur. Quò ad bona verò immobilia secundum sententiam jure verissimam, communem DD. & in praxi receptam successio in iis deferenda, non secundum statuta & jura domicilii, sed cujusvis loci rei sitæ, utpote cujus jurisdictioni subjecta sint. per *l. 1. 2. 3. c. ubi in rem actio. l. unic. c. ubi de heredit. agit.* pro quo citat Gail. *l. 2. obs. 124. n. 16. & seq.* & alios, addita etiam ratione; quòd statutis loci non tantum subditi illius loci astringantur; sed etiam alii ratione delicti, vel contractus, vel rei sitæ forum fortiantur. Et quòd de bonis immobilibus dictum, idem observandum dicit in mobilibus, à paterfamilias destinatis ad certum locum, ut ibi perpetuò mancant. v. g. ovibus ad certum agrum stercoreandum perpetuò destinatis, eò quòd res mobilis tunc fiat immobilis, & pars illius loci seu prædii per *l. 17. §. 7. ff. de act. empti.* aliasque *LL.* ab eo citatas. Successio verò in rebus incorporalibus, quæ naturâ suâ neque mobilia, neque immobilia sunt, quia adherent personæ, faciendâ secundum statuta domicilii defuncti pro quo citat. Carpz. *cit. p. 3. c. 12. d. 14.* Gail. *l. 2. obs. 124. n. 19.* & si nullum domicilium habebat, utpote vagabundus, spectandus locus originis. pro quo citat Carpz. *l. 6. respons. resp. 40.*

Quæst. 783. An & quando pupillo decedenti succedat tutor illius?

Resp. succedere ei tutorem deficientibus omnibus ejus consanguineis. per *l. quo tutela. 42. de R. J.* dicentem: quòd tutela redit, eo hereditas pervenit, nisi dum feminæ hæredes intercedunt &c. affirmant Bart. & Gomes apud Vasq. *de testam. c. 4. §. 3. du. 2. n. 63.* Id tamen ex dicta leg. non rectè desumi, astringit de Lugo *l. c. n. 193.* eò quòd ibi non agatur de defectu consanguineorum; sed solum dicitur, quòd inter consanguineos præferatur in successione, ad quem pertinet tutela; cum hæc etiam proximioribus debeatur, nisi sint feminæ; adeoque non dicitur, quòd tutor non consanguineus datus ex testamento vel officio Judicis succedat pupillo.

Quæst. 784. An & quando succedat Fiscus?

Primò deficientibus ex omni linea cognatis ad decimum usque gradum, ac insuper conjuge, in omnia defecti bona ab intestato succedit fiscus juxta expressos textus *l. 1. §. ult. ff. de jur. fisci. l. 1. & 4. c. de bon. vacant.* & quidem laicus defuncto laico, ecclesiasticus ecclesiastico. *c. 1. b. t. de Lugo. c. Pith. b. t. n. 25.* non quidem ut hæres (licet quòd ad effectum hæredis loco habeatur) sed bona hereditatis vacantia jure territorii occupat. *l. 4. & L. fin. & totit. c. de bon. vacant. l. 28. ff. de jur. fisci.* Peregr. *l. 5. t. 1. num. 60.* Bachov. *ad Trentl. vol. 2. d. 16. th. 1. lit. F.* Lauterb. *l. c. §. 57.* & si defunctus diversis in locis reliquit bona, Fiscus domicilii immobilia ibi sita, & mobilia, ubi sunt, occupat, reliqua immobilia ad cujusque loci fiscum, ubi sita, spectant. Barry *de success. ab intest. l. 18. tit. 5. num. 1. & 2.* Mev. *ad Jus Lubec. p. 3. t. 2. a. 14.* quot citat & sequitur Lauterb. *l. c.* qui etiam *§. 56. in fin.* cum Vinnio Jurispr. *controv. l. 1. c. 64.* ait, Doctores vel studioso defuncto succedere fiscum academicum, quamvis autem bona defuncti ipso jure deferantur fisco, possessor tamen eorum, non de factò, sed viâ juris expellendus est. *l. 7. c. de jur. fisci.* Lauterb. *§. 58.* siquidem antequam fiscus bona intestati capiat, requiritur discussio & promulgatio publica, qua denunciatur, ut, si quis ad hæreditatem se jus habere putet, compareat

Bbb b

patet